
Vazby a vzorování tkanin - odvozeniny atlasu

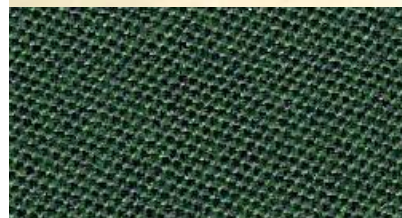
Vyučující: Ing. Vlastimila Bergmanová

vlastimila.bergmanova@tul.cz

3949

Odvozeniny atlasové vazby

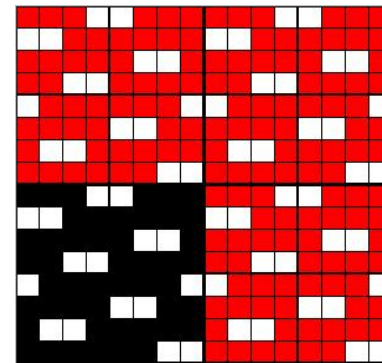
Vznikají přidáváním vazných bodů do základních atlasových vazeb nebo sestavením nových vazeb podle zásad pro atlasové vazby. Vznikají atlasy zesílené a adrie, stínované, přísazované, nepravidelné, smíšené nebo vzorované.

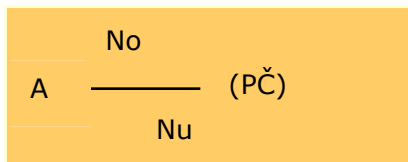
Atlas zesílený

Zesílený atlas

- vzniká přidáním jednoho nebo několika vazných bodů k vazbě základního útkového atlasu
- ke každému vaznému bodu se přidá stejný počet v jednom směru (po osnově nebo po útku)
- vazné body se mohou dotýkat
- zesílením vazných bodů se střída vazby nemění
- maximální počet bodů, který můžeme přidat m : $m = SV - 3$
(zesilující vazné body můžeme přidávat jen potud, až na každém útku zůstanou nejméně dva vazné body útkové)
- zesílené atlasy mohou být útkové, oboustranné i osnovní
- nejmenší střída vazby (SV) je 5x5
- návod do paprsku dle potřeby
- návod do tolika listů, jak velká je střída vazby nebo do násobku střídy
- použití: především vlnařské tkaniny z česaných nebo mykaných přízí (vesty, uniformy, kostýmy, obleky, pláště)

Označení

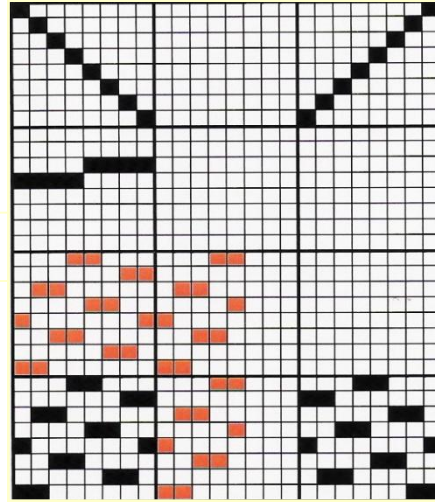

Vzorec můžeme použít, zesilujeme-li ve směru útku.

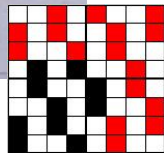
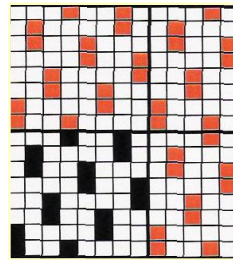
Atlas zesílený

dyftýn – bavlnářská tkanina pevné konstrukce, vychází z osmivazného atlasu, zesílení jedním vazným bodem ve směru útku, šest útkových ležáků se při úpravě rozbrousí a tkanina dostane mechový povrch (jemný vlas), struktura vazby se zakryje, tkanina má vzhled jelenice (opičí nebo čertí kůže)

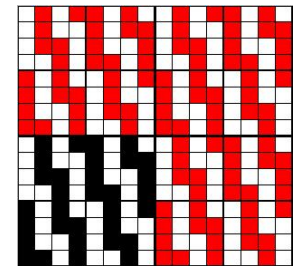
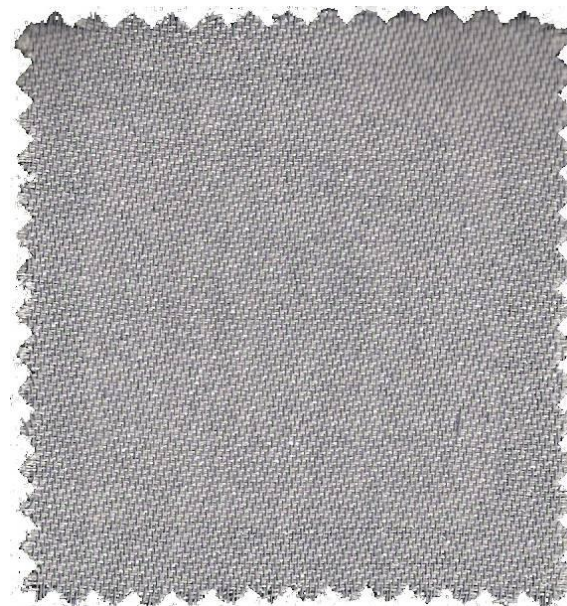
$$A \frac{2}{6} (5)$$

dyftýn

koverkot – vlnářská tkanina na pláště, kostýmy, obleky, osnova dvojmo skaná, kvalitní

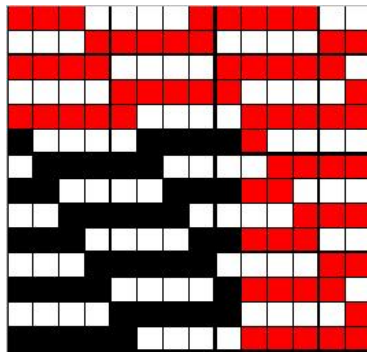

oboustranný osmivazný zesílený atlas (baratea)

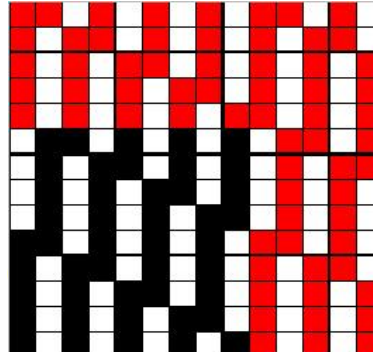
Atlas zesílený

Adrie jsou zesílené atlasy, které tvoří na tkaně šikmé řádky, podobají se šikmým rypům nebo víceúpatňovým keprům. Na rozdíl od šikmých rypů nemají společný vazný bod, nebo mají společné oba vazné body. Pro svůj zvláštní charakter se používají pro výrobu jemných oblekových tkanin. Používá se vysoká dostava osnovy a tkaniny mají jednolitý lesklý povrch. Mají vždy lichou střihu vazby a počet přidávaných vazných bodů se vypočte:

$$A \frac{1}{8} (4)$$

A^1_8

$$A \frac{1}{8} (7)$$

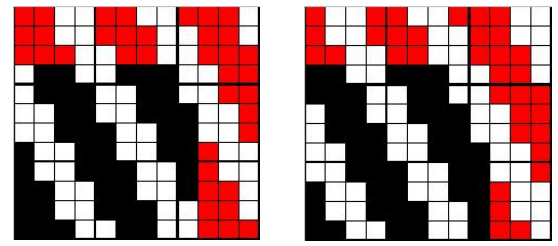
$$m \frac{\text{střída} - 1}{2}$$

Například pro devítivazný atlas $m=4$

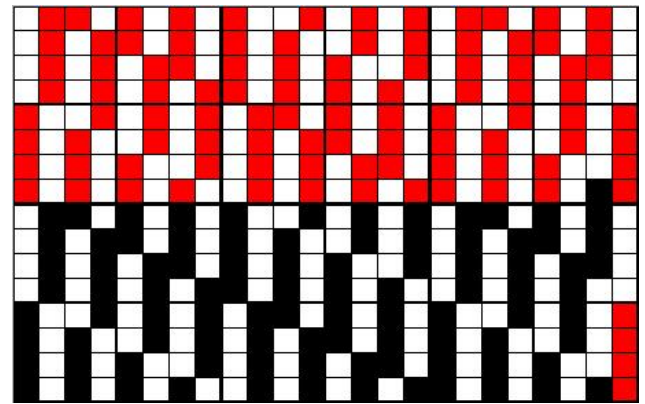
Při sestavování adrie musíme dbát na to, jaké zvolíme postupné číslo a kterým směrem zesilujeme.

U těchto atlasů se podélný a příčný řez liší, v jednom směru mají téměř plátňové provázání.

Porovnej:

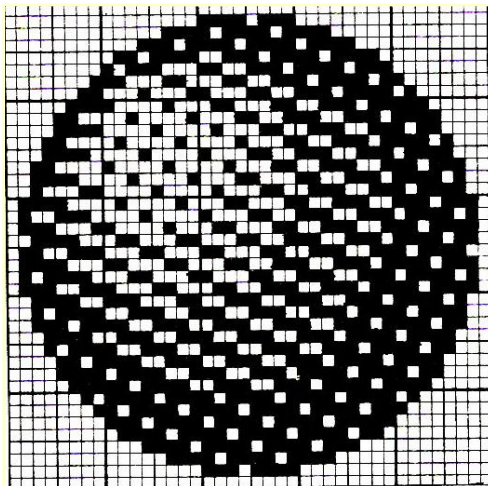
šikmý ryp

zesílený atlas vznikl z $A^1_8(4)$ zesílením ve směru osnovy, dvouúpatňový kepr vpravo je vytvořený z $K^3_4 - 2 S$

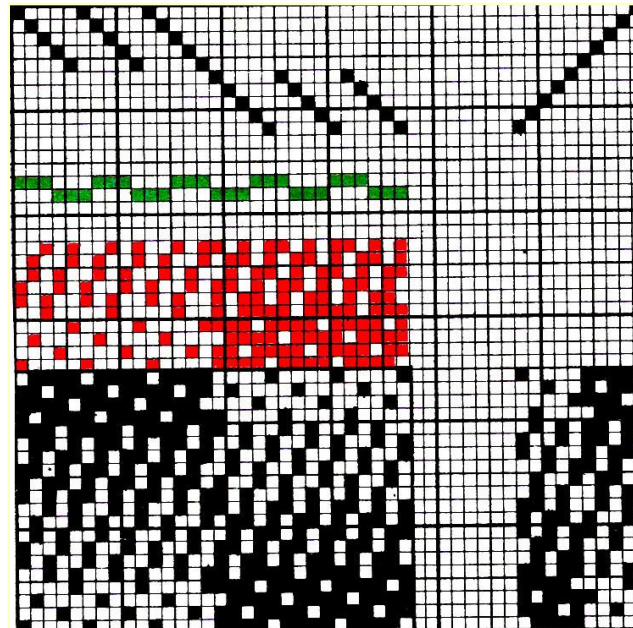
Atlas stínovaný

- Při sestavování stínovaného atlasu postupujeme tak, že nakreslíme základní útkový atlas, rozdělíme na sekce, postupně přidáváme 1, 2, 3... vazné body, až přejde z útkového do osovního efektu. Zesilovat můžeme nejen plynule, ale i přerušovaně (vynechá se jednotlivý stupeň přerušení). Dosáhneme plastického vzhledu vzoru, můžeme vzorovat figurální motivy.
- Rapidně se změní velikost střídy, potřebujeme více listů nebo žakár.
- Stínované vazby (kepr a atlas) jsou vodné pro bavlněné damašky nebo bytové textilie, efekt se podpoří mercerací, kdy bavlna dostane větší lesk a odraz světla je intenzivnější.

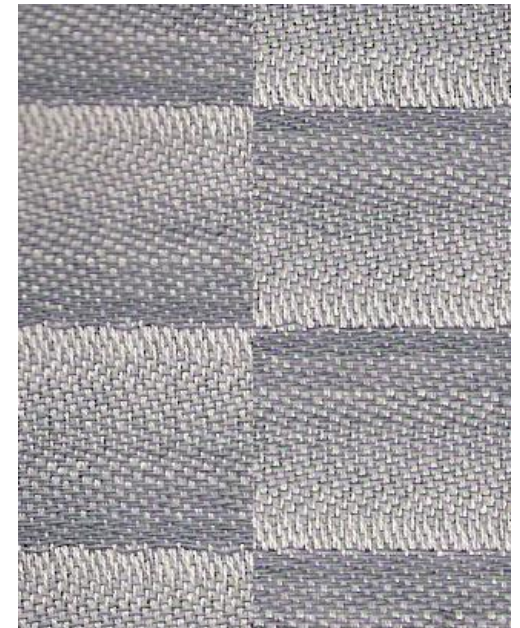

vazba pro žakárské brdo
Vazby a rozborů tkanin 1., Bednář, Svatoš

vazba pro listové brdo

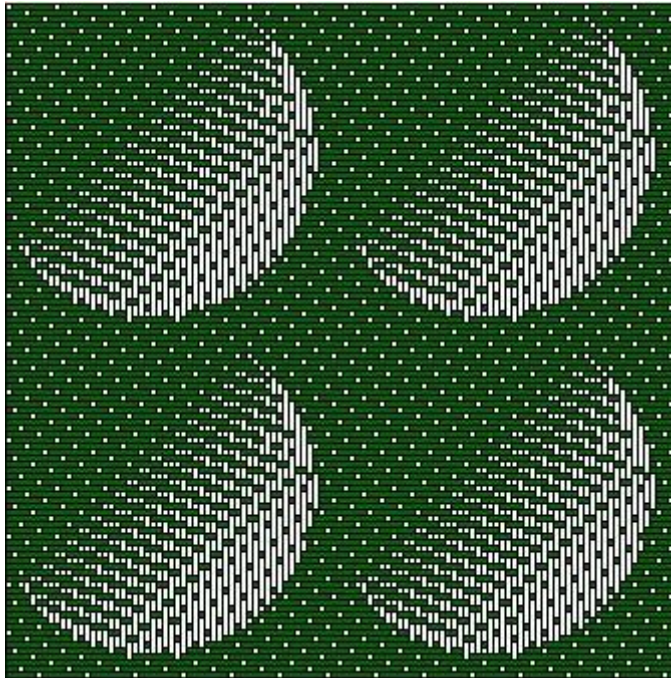
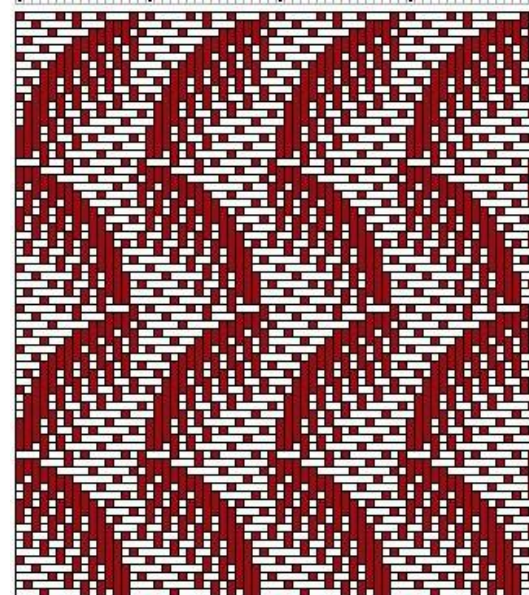
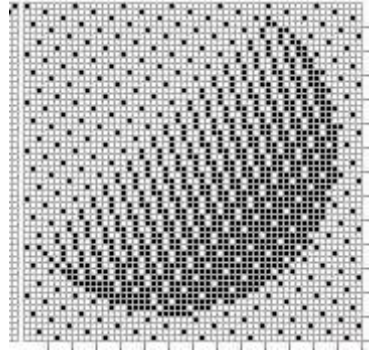

ukázka z bakalářské práce KDE - Koblrová

Atlas stínovaný

Atlas přisazovaný

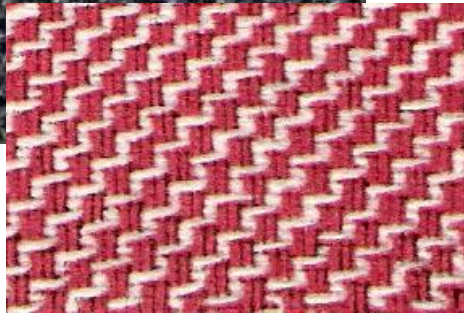
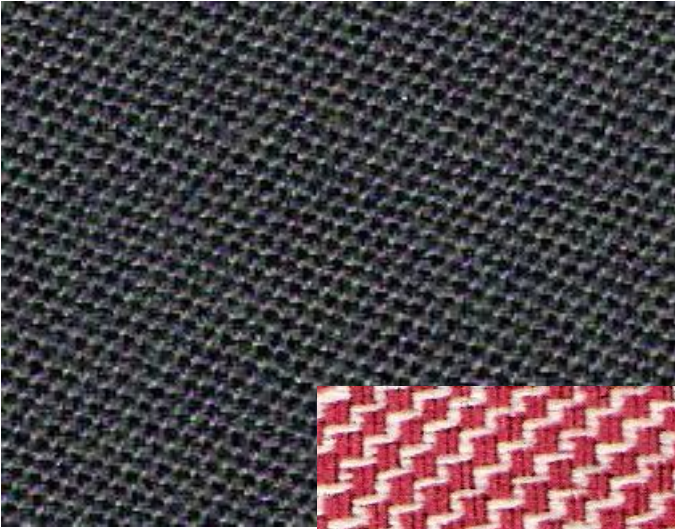
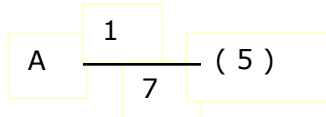
Přisazovaný atlas

- vzniká přidáním vícesměrné skupiny vazných bodů k vazbě základního útkového atlasu (ke každému vaznému bodu se přidá stejná skupina v obou směrech (po osnově i po útku),
- skupina vazných bodů může být souměrná či nesouměrná nebo libovolný motiv
- vazné body se mohou dotýkat, přisazované vazné body musí být však rozmístěny tak, aby charakter atlasové vazby zůstal zachován
- přisazená skupina nesmí zakrýt žádný vazný bod (nesmí zasahovat do jiné přisazované skupiny)
- zesílením vazných bodů se střída vazby nemění
- přisazované atlasy mohou být útkové, oboustranné i osnovní
- návod do paprsku dle potřeby
- návod do tolika listů, jak velká je střída vazby nebo do násobku střídy
- použití: především vlnařské tkaniny z česaných nebo mykaných přízí (vesty, uniformy, kostýmy, obleky, pláště)

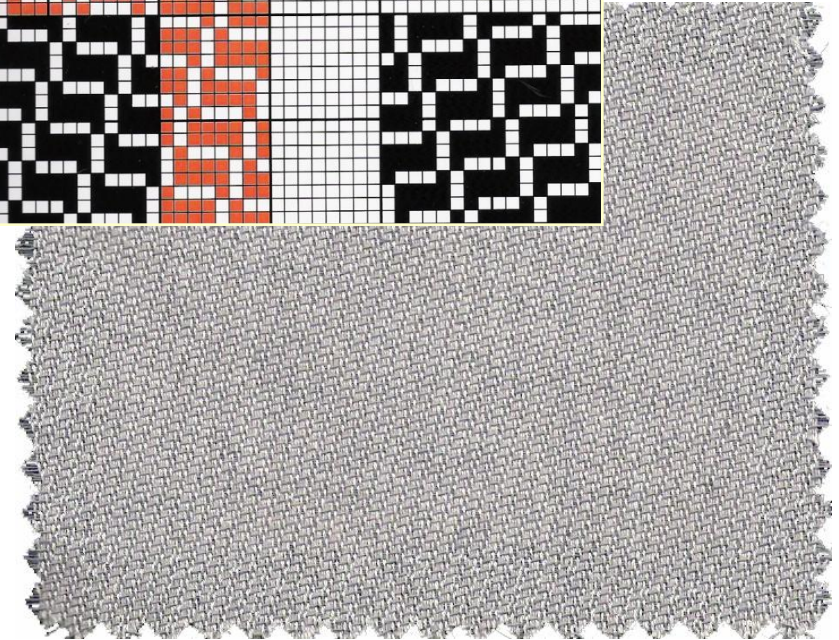
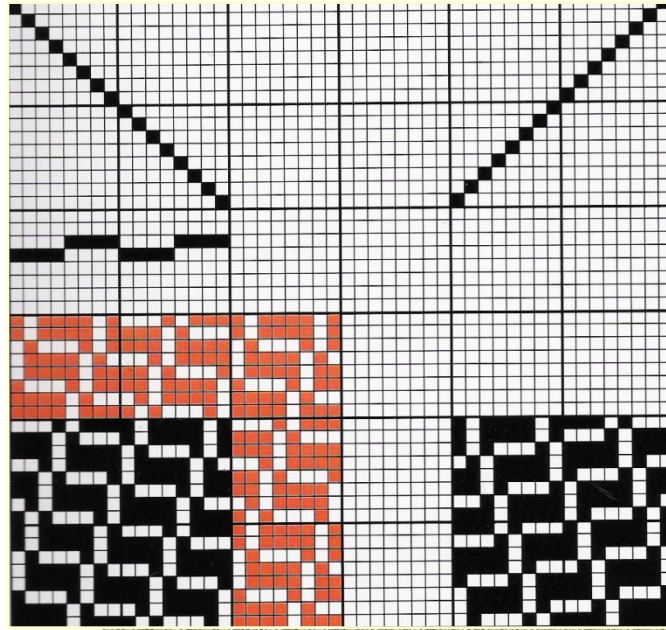

Atlas přisazovaný

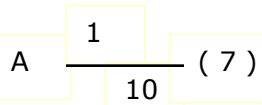
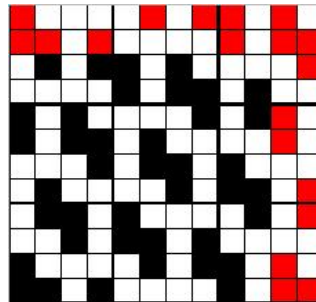
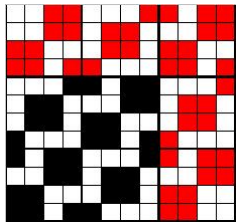
přisazovaný atlas – hopsak
vznikne z osmivazného atlasu
podobá se zesílenému plátnu

archiv VB

BP KDE - Koblřová

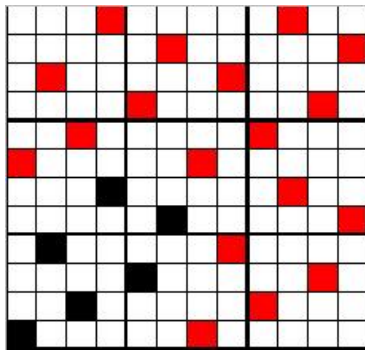
pravý gabarden
vznikne přidáním
nesouměrné skupiny
tří vazných bodů

Atlas nepravidelný

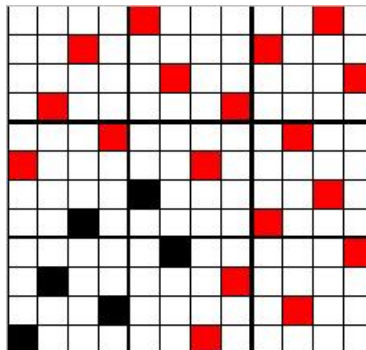
Nepravidelný atlas

má vazné body nepravidelně rozptýleny, avšak tak, aby každá nit a útek provazoval ve střídě vazby jenom jednou. Kreslí se bez postupného čísla, tj. měníme postupné číslo tak, aby byly body rozloženy a nedotýkaly se.

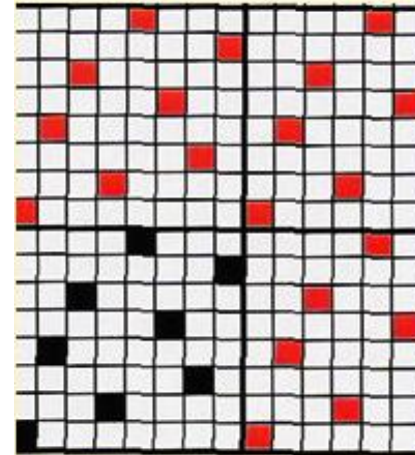
Používá se málo, v kombinaci s plátňovou vazbou nebo jako podklad pro tisk (neřádkující vzory).

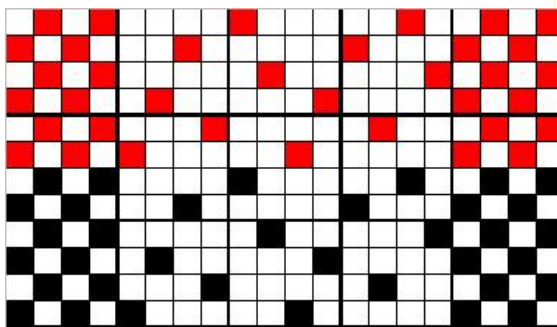
A $\frac{1}{5}$ (2,2,3,4,4)

A $\frac{1}{5}$ (3,4,4,3,2)

osmivazný nepravidelý atlas

šestivazný nepravidelný atlas v kombinaci s plátnem („atlasový proužek“ v plátně)

Smíšený atlas

se sestavuje ze dvou postupných čísel a vytváří výsledný efekt podobný nepravidelnému atlasu, ale některé vazné body se mohou dotýkat. Zásada: body ve střídě zcela nepravidelně rozsazdit, dodržet, že každá nit provazuje jednou.

Atlas odvozeniny

Výšivky

SKINBOOK

Liberec 2019

Doporučená literatura:

Bednář, V., Svatoš, S.: Vazby a rozbory tkanin I, SNTL 1989
Bednář, V., Svatoš, S.: Vazby a rozbory tkanin II, SNTL 1991
Moravec, V., Hruša I.: Technologie I , 2. část – Vazby listových tkanin, Liberec 1980
Mrazíková, I.: Vazby tkanin listové, TUL Liberec 2002
Wolfová E.: Arsenjevová, Z., Tkaní, Brno 2005
Křížová, V.: Ruční tkaní, SPNP 1983

Obrázky a fotografie použity z následujících publikací a pramenů:

uvedené publikace
Wikipedia, Google
archiv V. Bergmanové (Textilana, skeny vzorků textilií, fotografie vybavení KDE a další)
bakalářské práce: Koblíková, D., Zedlová, N.; Kadrnožková, P.; Kůtová, B.; Linhartová Š.; Šimanská, P.; Chaničkovská, Š.
prospekty firem